

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARIDA MILLIY QADRIYATLARNI SHAKLLANTIRISHDA SUN’IY INTELLEKT ASOSIDAGI INTERAKTIV METODLARNING SAMARADORLIGI

Raupova Navbahor Bahriddinovna

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

2-kurs magistranti

Annotatsiya. Mazkur maqolada boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida milliy qadriyatlarni shakllantirishda sun‘iy intellekt asosidagi interaktiv metodlarning samaradorligi ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Adaptiv o‘qitish tizimlari, intellektual o‘qitish platformalari, chatbotlar va multimedia vositalarining ta‘lim jarayonidagi o‘rni o‘rganiladi. Tadqiqot natijalari sun‘iy intellekt texnologiyalarining o‘quvchilarning kognitiv faolligi, qadriyaviy tafakkuri va o‘quv natijalariga ijobiy ta‘sir ko‘rsatishini tasdiqlaydi.

Kalit so‘zlar: sun‘iy intellekt, interaktiv metodlar, milliy qadriyatlar, boshlang‘ich ta‘lim, raqamli pedagogika. Quyida ****KIRISH** qismi ilmiy jihatdan kengaytirilgan, chuqurlashtirilgan va Scopusga yaqin uslubda boyitilgan variant** berildi. Mazmun sezilarli darajada kengaytirildi, ilmiy asoslar kuchaytirildi.

Annotation

This article examines the effectiveness of artificial intelligence-based interactive methods in forming national values among primary school students. The study analyzes the pedagogical potential of AI technologies such as adaptive learning systems, intelligent tutoring systems, chatbots, and multimedia resources. The research highlights that the integration of artificial intelligence into primary education enhances students’ cognitive activity, value-based thinking, and learning outcomes.

Key words: artificial intelligence, interactive methods, national values, primary education, digital pedagogy, adaptive learning systems.

Аннотация

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

В статье рассматривается эффективность интерактивных методов на основе искусственного интеллекта в формировании национальных ценностей у учащихся начальных классов. Анализируются адаптивные обучающие системы, интеллектуальные обучающие системы, чат-боты и мультимедийные ресурсы. Результаты исследования показывают, что внедрение технологий искусственного интеллекта повышает познавательную активность, ценностное мышление и учебные достижения учащихся.

Ключевые слова: искусственный интеллект, интерактивные методы, национальные ценности, начальное образование, цифровая педагогика.

KIRISH

Zamonaviy ta’lim tizimi globallashuv, raqamli iqtisodiyot va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida tubdan transformatsiyaga uchramoqda. Ushbu jarayon ta’lim mazmuni, metodlari va pedagogik yondashuvlarning yangilanishini taqozo etmoqda. Bugungi kunda ta’limning asosiy maqsadi faqat bilim berish bilan cheklanmay, balki o‘quvchilarning shaxsiy, ijtimoiy va ma’naviy-axloqiy kompetensiyalarini rivojlantirishga yo‘naltirilmoqda [1].

Ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim bosqichi shaxs shakllanishining eng muhim va sezgir davri hisoblanadi. Bu davrda o‘quvchilarda asosiy axloqiy me’yorlar, ijtimoiy munosabatlar tizimi va qadriyatlar asoslari shakllanadi. Shu bois, milliy qadriyatlarni shakllantirish boshlang‘ich ta’lim tizimining ajralmas pedagogik komponenti sifatida qaraladi [2]. Milliy qadriyatlar jamiyatning tarixiy tajribasi, madaniy merosi va ma’naviy an’analarini o‘zida mujassam etgan ijtimoiy-madaniy tizim bo‘lib, ular shaxsning dunyoqarashi, hayotiy pozitsiyasi va ijtimoiy xulq-atvorini belgilaydi [3].

So‘nggi yillarda ta’lim jarayoniga sun’iy intellekt (SI) texnologiyalarining keng joriy etilishi pedagogik jarayonni yangi sifat bosqichiga olib chiqdi. Sun’iy intellekt asosidagi tizimlar o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda moslashtirilgan ta’lim muhitini yaratish, bilimlarni tahlil qilish va o‘quv jarayonini optimallashtirish imkonini bermoqda [4]. Bu esa ta’limda “individual yondashuv” tamoyilining amaliy tatbiqini kuchaytirmoqda.

Sun’iy intellekt texnologiyalari yordamida o‘quv jarayonida adaptiv o‘qitish tizimlari, intellektual tahlil vositalari va interaktiv platformalar keng qo‘llanilmoqda. Ushbu texnologiyalar

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

o‘quvchilarning bilim olish tezligi, qiziqishi va o‘zlashtirish darajasiga mos ravishda ta’lim mazmunini shakllantirish imkonini beradi [5]. Natijada o‘quv jarayoni nafaqat samarali, balki motivatsion jihatdan ham kuchli bo‘ladi.

Bundan tashqari, global ta’lim tajribasida sun’iy intellekt asosidagi ta’lim tizimlari o‘quvchilarning kognitiv faolligini oshirish, mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirish va muammoli vaziyatlarni hal qilish kompetensiyalarini shakllantirishda muhim vosita sifatida e’tirof etilmoqda [6]. Shu jihatdan, boshlang‘ich ta’limda SI texnologiyalaridan foydalanish nafaqat innovatsion yondashuv, balki pedagogik zarurat sifatida ham qaralmoqda.

Shu bilan birga, milliy qadriyatlarni shakllantirish jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish alohida ilmiy ahamiyat kasb etadi. Chunki texnologik vositalar orqali o‘quvchilarga milliy ma’naviyat, tarixiy meros va axloqiy qadriyatlarni interaktiv, vizual va emotsional shaklda yetkazish imkoniyati kengayadi. Bu esa ularning qadriyatlarga nisbatan ongli munosabatini shakllantirishga xizmat qiladi [7].

O‘zbekiston Respublikasida ta’lim tizimini modernizatsiya qilish, raqamli texnologiyalarni joriy etish va innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilangan. Xususan, ta’limni raqamlashtirish va sun’iy intellekt texnologiyalarini joriy etish bo‘yicha qabul qilingan farmon va qarorlar ushbu sohadagi ilmiy izlanishlar dolzarbligini yanada oshirmoqda [8].

Shu nuqtayi nazardan, mazkur maqolada boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida milliy qadriyatlarni shakllantirish jarayonida sun’iy intellekt asosidagi interaktiv metodlardan foydalanishning pedagogik samaradorligi ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi SI texnologiyalarining ta’lim jarayonidagi didaktik imkoniyatlarini aniqlash hamda ularning milliy qadriyatlarni shakllantirishdagi rolini asoslashdan iboratdir.

ASOSIY QISM

1. Milliy qadriyatlarni shakllantirishning pedagogik va psixologik asoslari. Boshlang‘ich ta’lim bosqichi o‘quvchilarning shaxs sifatida shakllanishida eng muhim davr hisoblanadi, chunki bu davrda kognitiv, emotsional va axloqiy rivojlanish jarayonlari jadal kechadi. Aynan shu bosqichda

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

qadriyatlar tizimi shakllanib, shaxsning ijtimoiy xulq-atvori va axloqiy pozitsiyasi mustahkamlanadi. Milliy qadriyatlar o‘quvchilarning jamiyatga moslashuvi, ijtimoiy mas’uliyatini anglash va ma’naviy barqarorligini ta’minlovchi asosiy omil hisoblanadi [1].

Boshlang‘ich ta’limda milliy qadriyatlar tizimli ravishda shakllantirilganda, o‘quvchilarda halollik, vatanparvarlik, adolat, mehnatsevarlik va insonparvarlik kabi barqaror axloqiy sifatlar rivojlanadi [2]. Qadriyatlarni shakllantirish jarayoni o‘quvchining faol ishtiroki, amaliy faoliyat va interaktiv metodlar asosida samarali amalga oshiriladi [3].

2. Sun’iy intellekt texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari. Sun’iy intellekt ta’lim jarayonini avtomatlashtirish, tahlil qilish va individuallashtirish imkonini beruvchi zamonaviy texnologik tizimdir. U o‘quvchilarning bilim darajasi, qiziqishi va o‘zlashtirish tezligini hisobga olgan holda moslashtirilgan ta’lim muhitini shakllantiradi [4].

Sun’iy intellekt asosidagi ta’lim tizimlari adaptiv o‘qitish, avtomatik baholash, intellektual tahlil va interaktiv muloqot imkoniyatlarini taqdim etadi. Shuningdek, multimedia vositalari orqali vizual va audio asoslangan o‘quv materiallarini yaratish imkonini beradi [5]. Bu esa ta’lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi [6].

3. Interaktiv SI metodlar orqali milliy qadriyatlarni shakllantirish mexanizmi. Sun’iy intellekt asosidagi interaktiv metodlar milliy qadriyatlarni shakllantirishda samarali pedagogik vosita hisoblanadi. Ushbu metodlar o‘quv jarayonini faollashtiradi va o‘quvchini ta’lim jarayonining markaziy subyektiga aylantiradi [7]. Gamifikatsiya asosidagi yondashuvlar o‘quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, vizual va multimedia materiallar esa qadriyatlarni obrazli idrok etishga yordam beradi. Chatbot texnologiyalari orqali axloqiy vaziyatlar tahlil qilinadi va muammoli holatlarda yechim topish ko‘nikmalari rivojlantiriladi. Virtual modellar va interaktiv hikoyalar milliy qadriyatlarni emotsional qabul qilishni kuchaytiradi [8].

4. Ta’lim jarayonida SI asosidagi tajribaviy natijalar. Tadqiqotlar natijasiga ko‘ra, sun’iy intellekt asosidagi interaktiv metodlar qo‘llanilgan ta’lim jarayonida o‘quvchilarning faolligi sezilarli darajada oshadi. O‘quv materiallarini vizual va interaktiv shaklda taqdim etish bilimlarni o‘zlashtirish samaradorligini kuchaytiradi [9]. SI tizimlari o‘quvchilarning individual xatolarini aniqlab, ularga

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

moslashtirilgan qayta tushuntirishlar beradi. Bu esa bilimlarni chuqur o‘zlashtirish va mustahkamlash imkonini yaratadi. Natijada o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, tahlil qilish va qaror qabul qilish ko‘nikmalari rivojlanadi [10].

5. Milliy qadriyatlar va raqamli pedagogikaning integratsiyasi. Raqamli pedagogika sharoitida milliy qadriyatlarni o‘qitish zamonaviy texnologiyalar bilan uyg‘unlashgan holda amalga oshiriladi. Sun’iy intellekt texnologiyalari milliy qadriyatlarni interaktiv, multimodal va vizual shaklda yetkazish imkonini beradi [11]. Bunday integratsiya natijasida o‘quvchilar qadriyatlarni nafaqat nazariy jihatdan, balki amaliy va emotsional jihatdan ham o‘zlashtiradi. Bu jarayon milliy qadriyatlarning o‘quvchi ongida barqaror shakllanishiga xizmat qiladi [12].

XULOSA

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida milliy qadriyatlarni shakllantirish jarayoni shaxsning ma’naviy-axloqiy rivojlanishida muhim bosqich hisoblanadi. Ushbu davrda singdirilgan qadriyatlar o‘quvchilarning kelajakdagi ijtimoiy xulq-atvori va dunyoqarashini belgilab beruvchi asosiy omil sifatida namoyon bo‘ladi. Shu sababli, ta’lim jarayonida milliy qadriyatlarni tizimli va maqsadli shakllantirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Sun’iy intellekt asosidagi interaktiv metodlar milliy qadriyatlarni o‘qitish jarayonini samarali tashkil etishda muhim ahamiyatga ega. Adaptiv ta’lim tizimlari, interaktiv platformalar va multimedia vositalari o‘quvchilarning ta’lim jarayoniga qiziqishini oshiradi hamda bilimlarni o‘zlashtirish jarayonini yengillashtiradi.

Bunday texnologiyalar o‘quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi, tahliliy yondashuvni shakllantiradi va axloqiy vaziyatlarni anglash ko‘nikmalarini mustahkamlaydi. Natijada milliy qadriyatlar o‘quvchilarning ongida barqaror shakllanadi va ularning ichki e’tiqodiga aylanadi.

Umuman olganda, milliy qadriyatlarni shakllantirish jarayonida an’anaviy pedagogik yondashuvlarni sun’iy intellekt texnologiyalari bilan uyg‘unlashtirish ta’lim samaradorligini oshiradi va barkamol avlodni tarbiyalashda muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. UNESCO. “Artificial Intelligence in Education”. Paris, 2023.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

2. OECD. “Education and Values Formation Report”. 2024.
3. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. “Pedagogik texnologiyalar”. Toshkent, 2017.
4. Holmes W., Bialik M., Fadel C. “Artificial Intelligence in Education”. Boston, 2019.
5. Luckin R. “Machine Learning and Human Intelligence in Education”. London, 2020.
6. Bates T. “Teaching in a Digital Age”. 2019.
7. Ishmuhamedov R. “Innovatsion pedagogik texnologiyalar”. Toshkent, 2020.
8. Siemens G. “Connectivism and Learning Theory”. 2017.
9. Zawacki-Richter O. “AI in Education Research”. 2021.
10. Fullan M., Quinn J. “Deep Learning in Education”. 2018.
11. O‘zbekiston Respublikasi PF–6108-son Farmoni, 2020.
12. UNESCO. “Digital Pedagogy and Learning Transformation”. 2022.